

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๔๒

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๒

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก สิ้นสุดลงหรือไม่

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ส่งคำร้องของ นายสิทธิชัย กิตติธเนศวร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นอีก ๕๔ คน มายังศาลรัฐธรรมนูญโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้พิจารณา วินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) ของรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ผู้ร้องกล่าวว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก โดยยื่นหลักฐานแสดงว่าตนจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย ศรีปทุม และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต่อมา นายสุทิน ใจจิต ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๑ คนหนึ่งในขณะนั้น ได้คัดค้านคุณสมบัติของ นายชาญชัย ๑ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกว่า วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่นายชาญชัย ๑ ได้รับ น่าจะถือได้ว่าเป็นโมฆะ เนื่องจาก นายชาญชัย ๑ ได้นำเอาวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช" ๐๑๒๔๓๐ จากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งเลิกกิจการไปแล้ว มาเทียบโอนหน่วยกิตเพื่อเรียนต่อ ในมหาวิทยาลัยศรีปทุมจนสำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต และนายสุทิน ๑ ได้ขอให้มีการตรวจสอบ วุฒิการศึกษาของ นายชาญชัย ๑ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน องค์การค้ำของครูสภา และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผลการตรวจสอบของหน่วยงานดังกล่าวปรากฏว่า

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้มีหนังสือที่ ศธ ๑๐๐๑/๕๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๕ ถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แจ้งว่าโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์ บริหารธุรกิจเลิกกิจการไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๗ และได้ส่งหลักฐานต่างๆ มาเก็บไว้ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งจากการตรวจสอบหลักฐานของโรงเรียนดังกล่าวแล้ว ไม่ปรากฏชื่อ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ ในปีการศึกษา ๒๕๓๓ และปีการศึกษา ๒๕๓๔ แต่อย่างใด

๒. องค์การค้าของคุรุสภาซึ่งเป็นหน่วยงานในการจัดการทำระเบียบแสดงผลการเรียน (ใบ รบ. ๑) ให้กับกระทรวงศึกษาธิการ ได้ชี้แจงเป็นหนังสือที่ อค ๑๐/๖๐๓ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๕ ชี้แจงว่า ได้จัดขาย รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ ให้แก่โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค กทม. และว่า เลขที่ที่ถูกต้องของชุดที่ ๑๕๕๔ คือ เลขที่ ๗๗๖๕๑ ถึง ๗๗๗๐๐ (ชุดหนึ่งมี ๕๐ ใบ และเรียงเลขที่ต่อเนื่องกัน) ไม่ใช่เลขที่ ๐๑๒๔๓๐ ของใบ รบ. ๑ ปวท. ที่ได้ส่งไปให้ตรวจสอบ

๓. กระทรวงศึกษาธิการได้แจ้งผลการตรวจสอบใบระเบียบการแสดงผลการศึกษาของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ ต่อปลัดทบวงมหาวิทยาลัยว่า ใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ที่ นายชาญชัย ฯ นำไปสมัครขอเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นเอกสารปลอม

นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ จำเป็นต้องนำหลักฐานใบปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ไปสมัครรับเลือกตั้ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบิดาเป็นคนต่างด้าว เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ได้กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบกับพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๖

ต่อมาในการเลือกตั้งปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นายชาญชัย ฯ ก็ได้นำหลักฐานปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยศรีปทุมไปลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้ง จึงน่าจะพิจารณาได้ว่าการลงสมัครรับเลือกตั้ง ครั้งที่ ๒ ก็ไม่น่าจะทำได้อีกเพราะผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑๑ (๑) เช่นเดียวกับการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘

เมื่อพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ แล้วเห็นว่า นายชาญชัย ฯ ทำผิดรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วย เพราะ นายชาญชัย ฯ ไม่มีคุณสมบัติครบถ้วนเนื่องจากไม่จบปริญญาตรี ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงขอเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) ของรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งรับคำร้องไว้ดำเนินการเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และส่งสำเนา คำร้องให้ นายชาญชัย ฯ ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือภายใน ๑๕ วัน รวมทั้งได้แจ้งให้

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้อำนวยการองค์การการค้าของคุรุสภา และอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งแจ้งกรณีเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของ นายชาญชัย ฯ ดังกล่าว ซึ่งการชี้แจงสรุปได้ดังนี้

๑. อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุมได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มศป (สอ) ๐๕๑/๔๖๕ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๒ แจ้งว่า มหาวิทยาลัยศรีปทุมขอยืนยันวุฒิการศึกษาที่ นายชาญชัย ฯ นำมาเทียบโอนหน่วยกิตและเรียนต่อในมหาวิทยาลัยศรีปทุม

๒. เลขธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้มีหนังสือ ที่ ศช ๑๒๐๓/๕๐๖๖ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งแจ้งสรุปได้ว่า โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ได้เลิกกิจการไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๗ และได้ส่งมอบเอกสารให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเก็บรักษาไว้ ซึ่งจากการตรวจสอบหลักฐานการศึกษาที่โรงเรียนดังกล่าวได้ส่งมอบแล้วไม่ปรากฏชื่อ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์

๓. ผู้อำนวยการองค์การการค้าของคุรุสภา ได้มีหนังสือ ที่ อค ๑๐/๑๕๗ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งแจ้งว่า องค์การการค้าของคุรุสภาขอยืนยันผลการตรวจสอบระเบียบแสดงผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ซึ่งองค์การการค้าของคุรุสภาได้ชี้แจงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามหนังสือที่ อค ๑๐/๖๐๓ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๕ แล้วทุกประการ

๔. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศช ๐๖๐๘/๕๒๔๕ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งแจ้งสรุปได้ว่า น่าเชื่อว่า รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ ศช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ที่ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ นำไปใช้สมัครเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นเอกสารปลอม และได้แจ้งไปยังทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว

๕. นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งแจ้งว่า

๕.๑ นายสิทธิชัย กิตติธเนศวร กับพวก ไม่มีอำนาจยื่นคำร้องดังกล่าว เนื่องจากเป็นการยื่นคำร้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) ซึ่งบทเฉพาะกาลในมาตรา ๓๑๕ ได้บัญญัติไว้ว่า นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้าย โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ จนถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๓๒๔ และคงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ต่อไปจนครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตาม มาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาตรา ๑๑๘ (๗) มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๕ มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสอง ดังนั้น บทบัญญัติที่ นายสิทธิชัย ฯ อ้างอิงในการยื่นคำร้องในกรณีนี้ จึงมิได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวแต่ประการใด นอกจากนี้ บทบัญญัติในวรรคสี่ยิ่งแสดงให้เห็นได้ชัดว่า มิให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสอง นายสิทธิชัย ฯ กับพวก จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๕.๒ ตนสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และโรงเรียนได้ออกหลักฐานทางทะเบียน รบ. ปวท. ให้กับตน หลังจากนั้นตนได้นำหลักฐานการศึกษา ดังกล่าวไปศึกษาต่อที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และสำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ต่อมาตนได้สมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งการสมัครรับเลือกตั้งทั้งสองครั้งนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ได้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติและได้ประกาศให้ตนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ฯ ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต่อมา จำสิบเอก วีระพงษ์ เขมะเพชร ได้ร้องทุกข์ดำเนินคดีกับตนโดยกล่าวหาว่าตนสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าไม่มีสิทธิสมัคร และใช้เอกสารปลอม ซึ่งในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการได้มีคำสั่งไม่ฟ้องตน นอกจากนี้ จำสิบเอก วีระพงษ์ ฯ และนายสุทิน ใจจิต ยังได้ร่วมกันร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ต่อศาลจังหวัดนครนายกอีกด้วย สำหรับที่มาของเอกสารนั้นเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องเป็นผู้ ดำเนินการให้ ตนไม่อาจล่วงรู้ถึงที่มาและหลักฐานดังกล่าวข้างต้นได้ เพราะได้รับหลักฐานทางการศึกษา เช่นเดียวกันกับผู้สำเร็จการศึกษาโดยทั่วไป ดังนั้น ที่มาของแบบพิมพ์ รบ. ปวท. เลขกำกับแบบพิมพ์ และทะเบียนประวัติ จะเป็นอย่างไร มีที่มาจากที่ใด ตนไม่อาจทราบได้ จึงไม่อาจนำข้อเท็จจริงส่วนนี้ มาเป็นโทษแก่ตนได้ และขอยืนยันว่าตนสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง และได้นำปริญญาตรีไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตนจึงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยชอบ

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ นำส่งเอกสารและคำร้อง เพิ่มเติมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายของ นายสิทธิชัย ฯ มายังศาลรัฐธรรมนูญ โดย นายสิทธิชัย ฯ ได้อ้างในข้อเท็จจริงว่า จากการตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของ นายชาญชัย ฯ พบว่ามีเพียงใบสุทธิ

โรงเรียนวัดวังกระโจม (ศรีประจันนคร) ที่แสดงว่าจบชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ดเท่านั้น ส่วนหลักฐานการจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ นายชาญชัย ฯ อ้างว่าจบจาก กศน. ประเภทบุคคลภายนอกที่กรุงเทพมหานครนั้น ไม่น่าจะเป็นไปได้ เนื่องจากในปีดังกล่าวกรุงเทพมหานครมีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเพียงแห่งเดียว และจะใช้ชื่อระบุในหลักฐานการศึกษาว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ซึ่งในปัจจุบันคือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ๑ ฉะนั้น จึงเชื่อได้ว่า นายชาญชัย ฯ จบการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ดจากโรงเรียนวัดวังกระโจม (ศรีประจันนคร) อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกเท่านั้น

ส่วนข้อกฎหมายนั้น นายสิทธิชัย ฯ ขอเพิ่มเติมว่า การที่ นายชาญชัย ฯ นำปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีปทุมไปสมัครรับเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ เพราะการสำเร็จการศึกษาของ นายชาญชัย ฯ ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) และปริญญาตรีได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จึงทำให้ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยจะต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๒๐ (๔) แห่งรัฐธรรมนูญซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ จึงน่าจะพิจารณาได้ว่า นายชาญชัย ฯ เป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปในปี ๒๕๓๘ และ ๒๕๓๙ จึงต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๒๐ (๔) นายชาญชัย ฯ จึงไม่ใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยดังต่อไปนี้

๑. สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย ฯ ที่เกิดจากการเลือกตั้งในปี ๒๕๓๘ และ ๒๕๓๙ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) และมาตรา ๑๒๐ (๔) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ สิ้นสุดลงหรือไม่ พร้อมต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘๖ ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ เนื่องจากขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. สมาชิกภาพของ นายชาญชัย ฯ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) มาตรา ๑๐๗ (๓) และบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ พร้อมทั้งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๓. นายชาญชัย ฯ จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) โดยอ้างว่าเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หรือไม่

ต่อมา นายชาญชัย ฯ ได้ยื่นคำแถลงต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๒ มีใจความว่า การยื่นคำร้องของ นายสิทธิชัย ฯ ผู้ร้อง เป็นการยื่นคำร้องตามบทบัญญัติมาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสอง ดังนั้น ข้อกล่าวอ้างของ นายสิทธิชัย ฯ ที่ได้อ้างอิงบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงไม่อาจรับฟังได้ นายสิทธิชัย ฯ จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรและ/หรือศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการพิจารณาตามคำร้องดังกล่าว นอกจากนี้ นายชาญชัย ฯ ยังได้อ้างว่า หลังจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ นายสุทิน ใจจิต กับพวก ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลจังหวัดนครนายก พิจารณาวุฒิทางการศึกษาของตน ซึ่งเป็นมูลความแห่งคดีเช่นเดียวกันกับคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๕ ตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๕๒/๒๕๓๕ ซึ่งคดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม การที่ นายสิทธิชัย ฯ กับพวก ได้มายื่นคำร้องกล่าวหาตนในมูลความคดีเดียวกันกับคดีที่ศาลจังหวัดนครนายก จึงเป็นการฟ้องซ้อน ทำให้ตนเสียเปรียบในการต่อสู้คดี และต้องถูกดำเนินคดีในมูลความแห่งคดีเดียวกันถึงสองศาล และการกระทำดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อตน ซึ่งตนเห็นว่า มูลเหตุคดีนี้ได้มีการพิจารณามาก่อนแล้วในศาลจังหวัดนครนายก เห็นควรให้ศาลจังหวัดนครนายก เป็นผู้พิจารณารับฟังข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย เพื่อให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกนั่งพิจารณาในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๒ และ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากคู่กรณี และให้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน องค์การค้ำของคุรุสภา มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรมการศึกษานอกโรงเรียน และกรมวิชาการ ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำร้อง

นายสิทธิชัย ฯ ได้ยื่นคำแถลงสรุปความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีข้อมูลเพิ่มเติมว่า ตามที่ นายชาญชัย ฯ ได้เบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญถึงลำดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ จากโรงเรียนนครราชสีมา ต่อจากนั้นได้มาเรียนต่อโรงเรียนวัดวังกระโจม จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งที่โรงเรียน นาคคร่ำสงเคราะห์ (ปัจจุบัน คือโรงเรียนนครนายกวิทยาคม) ประมาณ ๑ ปี เป็นการเบิกความเท็จ ต่อศาล เนื่องจาก นายชาญชัย ฯ เกิดใน พ.ศ. ๒๔๙๖ จะมีอายุ ๓๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งในระบบ การศึกษาของโรงเรียนประจำจังหวัดไม่อาจรับนักเรียนที่มีอายุเกินเกณฑ์การศึกษาเข้าศึกษาได้ และ จากการตรวจสอบของโรงเรียนนครนายกวิทยาคมแล้ว ไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่หนึ่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ และไม่มีหลักฐานจบจากโรงเรียนใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ตามหนังสือด่วนมาก ที่ ศธ ๐๘๓๕.๐๑/๘๓๔ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๒ และจะสำเร็จการศึกษาชั้นใดหรือไม่ ก็ไม่มีเอกสารหลักฐานใดๆ ที่แสดงให้เห็นถึงวุฒิการศึกษาที่ได้เคยเรียนและจบการศึกษามายืนยันต่อ ศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ทำให้พิจารณาได้ว่า นายชาญชัย ฯ มีเจตนาทุจริตวุฒิการศึกษา ปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยศรีปทุมจึงเป็นโมฆะ นำมาใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งไม่ได้ตั้งแต่แรก นายชาญชัย ฯ จึงไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกาศใช้ เพราะได้กระทำผิดรัฐธรรมนูญมาตั้งแต่แรกแล้ว จึงไม่ได้รับการยกเว้นตาม บทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่

ส่วน นายชาญชัย ฯ ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกพยานบุคคล รวม ๘ คน และขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับอำนาจของผู้ร้องในการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) และการยื่นคำร้องของผู้ร้องเป็นการฟ้องชอน เนื่องจากเป็นการ ยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ถูกร้องในมูลความผิดเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่ ๖๕๒/๒๕๓๕ ของศาลจังหวัด นครนายก และได้กล่าวว่าตนสมัครรับเลือกตั้งและได้รับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งมีได้มีบทบัญญัติดังเช่นมาตรา ๑๐๗ (๓) และบทเฉพาะกาลได้บัญญัติ ห้ามมิให้นำมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงสถานภาพอยู่ในปัจจุบัน การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องโดยอ้างมาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๑๘ (๔) และมาตรา ๑๐๗ (๓) จึงเป็นการ ไม่ชอบ

การรับเรื่องไว้พิจารณา

ผู้ร้องได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญ เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง หรือไม่ มาตราดังกล่าว บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่า สมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานี้สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ ... (๔) ... และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่”

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องได้ยกข้อกฎหมายขึ้นต่อสู้ในเบื้องต้นว่า

(๑) ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องดังกล่าว เนื่องจากเป็นการยื่นคำร้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๘๖ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงบทเฉพาะกาลในมาตรา ๓๑๕ แล้ว จะเห็นได้ว่า นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้อยู่ต่อไป และได้กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงในกรณีใดกรณีหนึ่งเฉพาะใน ๓ กรณีเท่านั้น กล่าวคือ เมื่อครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน ตามมาตรา ๓๒๓ (๑) ของรัฐธรรมนูญ

(๒) ผู้ถูกร้องได้รับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวก็มีได้มีบทบัญญัติดังเช่นมาตรา ๑๐๗ (๓) ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ดังนั้น การที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องโดยอ้างมาตรา ๘๖ มาตรา ๑๑๘ (๔) และมาตรา ๑๐๗ (๓) จึงเป็นการไม่ชอบ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวยังมีได้ใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบัน

(๓) หลังจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องได้ถูก นายสุทิน ใจจิตกับพวก ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนครนายก ตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๕๒/๒๕๓๕ เพื่อขอให้สั่งว่าผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่ชอบโดยอ้างมูลเหตุเช่นเดียวกับในคำร้องปัจจุบัน แต่คดีที่ นายสุทิน ฯ ได้ร้องกล่าวหาผู้ถูกร้องยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดนครนายก จึงเป็นการฟ้องซ้อน นอกจากนั้นแล้วตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อศาลจังหวัดนครนายกในฐานะศาลชั้นต้นได้พิจารณาเสร็จแล้ว ก็มีอำนาจทำความเข้าใจให้ศาลฎีกา

วินิจฉัยชี้ขาดต่อไป ดังนั้น อำนาจในการพิจารณาชี้ขาดวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้องจึงเป็นอำนาจของศาลฎีกา และเมื่อคดีนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม จึงชอบที่จะเป็นสิทธิของศาลยุติธรรม โดยศาลฎีกาที่จะเป็นสถาบันที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีนี้ต่อไป

ข้อต่อสู้ทางกฎหมายของผู้ร้องตามที่กล่าวข้างต้นนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจำต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นมีอยู่ว่า ผู้ร้องมีสิทธิเสนอคำร้องผ่านประธานสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ถึงแม้ถ้อยคำของมาตรา ๘๖ ซึ่งอ้างถึงมาตรา ๑๑๘ (๔) ซึ่งอ้างถึงมาตรา ๑๐๗ (๓) อีกต่อหนึ่งนั้น อาจทำให้เข้าใจไปได้ว่ามีขอบเขตการใช้บังคับได้เฉพาะในกรณีของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบัน ซึ่งได้รับเลือกตั้งมาตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนตามที่ผู้ถูกร้องอ้างก็ตาม แต่การที่มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง บัญญัติรับรองสถานะของผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนนั้น ย่อมหมายความว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันรับรองความต่อเนื่องและการสืบทอดสถานภาพทางกฎหมายที่ควบคู่กันมาบางประการจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน จึงอาจถือได้ว่าเป็นความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่จะให้มาตรา ๘๖ มีผลบังคับใช้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ด้วยเช่นกัน โดยอาศัยหลักการนี้ จึงเห็นว่า มาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอคำร้องผ่านประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบัน ด้วยเหตุที่ขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาตั้งแต่ต้น ซึ่งคุณสมบัติข้อหนึ่งก็ได้แก่วุฒิการศึกษาของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ดังเช่นกรณีของผู้ถูกร้อง

การที่บทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ ห้ามมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนั้น หมายความว่า ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยชอบตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนที่มีได้กำหนดวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีไว้เป็นคุณสมบัติประการหนึ่งนั้น ย่อมไม่ตกอยู่ในบังคับของมาตรา ๑๐๗ (๓) ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าบุคคลซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าวและจำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษาที่กำหนดไว้เป็นคุณสมบัติเพิ่มเติมอีกข้อหนึ่งด้วยตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนนั้น จะพลอยได้รับประโยชน์ย้อนหลังจากมาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ไปด้วย และ

มิได้หมายความว่าผู้ที่ขาดคุณสมบัติมาตั้งแต่ต้นจะสามารถกลับกลายมาเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งโดยชอบ โดยผลของบทเฉพาะกาลดังกล่าวได้ การตีความเป็นอย่างอื่นย่อมจะทำให้บทเฉพาะกาลนี้มีผลเท่ากับ เป็นการ “ฟอก” สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ขาดคุณสมบัติให้กลายเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยชอบด้วยกฎหมายขึ้นมาได้ และเป็นการตีความที่น่าจะขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่าคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยังมีอีกหลายประการ เช่น สัญชาติไทยโดยการเกิดและอายุ เป็นต้น

ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่ามาตรา ๓๑๕ วรรคสองของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน บัญญัติให้ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันสิ้นสุดลงได้เฉพาะในกรณีสามกรณีที่บัญญัติไว้เท่านั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า สืบเนื่องมาจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ถูกร้อง เพราะกรณีทั้งสามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑๕ วรรคสอง เป็นเรื่องของการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร “พร้อมกันทั้งหมด” เพราะครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภา หรือมีเหตุตามมาตรา ๓๒๓ วรรคสอง (๑) แต่ไม่เกี่ยวข้องกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรายบุคคล อันเนื่องมาจากการขาดคุณสมบัติส่วนตัวตนแต่ประการใด และแท้ที่จริงแล้ว มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ยังได้บัญญัติอีกต่อไปว่า “...ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่” ทั้งนี้แสดงว่า บทเฉพาะกาล ได้ยอมรับความเป็นไปได้ของการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนอาจจะต้องพ้นจากสมาชิกภาพไป เพราะเหตุที่ขาดคุณสมบัติหรือมีสถานะที่ต้องห้ามอีกด้วยนั่นเอง ดังนั้น ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องในประเด็นนี้ จึงฟังไม่ขึ้น และต้องถือว่า มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ ที่ห้ามมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันนั้นไม่มีผลเป็นการตัดอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ที่จะพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนของผู้ถูกร้องซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว

ส่วนข้อโต้แย้งข้อสุดท้ายของผู้ถูกร้องที่ว่าคดีอีกคดีหนึ่งซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม มีมูลเหตุเช่นเดียวกับคำร้องปัจจุบัน ฉะนั้น คำร้องของผู้ร้องจึงเป็นการฟ้องร้องและชอบที่เป็นสิทธิของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณาพิพากษาชี้ขาดคดีนี้ต่อไป นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีดังกล่าวถึงแม้จะมีมูลเหตุเช่นเดียวกันกับคำร้องปัจจุบัน คือ การขาดวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้องก็ตาม แต่ก็เป็น การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ศาลยุติธรรมมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ อีกทั้งกระบวนการ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินคดี ก็แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงจากกระบวนการที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะที่จะพิจารณาวินิจฉัยคำร้องจากประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรดังเช่นในกรณีปัจจุบัน ฉะนั้น คำร้องของผู้ร้องจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการฟ้องร้อง แต่เห็นว่าเป็นการดำเนินการตามกระบวนการเอกเทศที่ทั้งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและฉบับก่อนรับรองไว้ และศาลยุติธรรมย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ต่อไป ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญก็ย่อมมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย เรื่องที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การที่มีคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรมโดยมีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันเป็นมูลเหตุ จึงไม่อาจมีผลเป็นการตัดอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัยคำร้องที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งมาให้พิจารณาวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลที่กล่าว จึงเห็นว่า ผู้ร้องมีสิทธิอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญ เสนอคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ถูกร้องตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และศาลรัฐธรรมนูญก็ย่อมมีอำนาจที่จะรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ผลการลาออกของผู้ถูกร้องต่อกระบวนการพิจารณาวินิจฉัย

ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญกำลังพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของผู้ร้อง ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๒ ถึงประธานสภาผู้แทนราษฎร ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยให้การลาออกนี้มีผลตั้งแต่วันที่เดียวกันนี้ จึงเกิดมีปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องพิจารณาในทันทีว่า ศาลรัฐธรรมนูญสมควรจะจำหน่ายคำร้องหรือสมควรที่จะดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องต่อไป

เรื่องนี้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าโดยที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยประเด็นการสิ้นสุดสมาชิกภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ฉะนั้น ในเมื่อสมาชิกภาพดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้วด้วยการลาออกของผู้ถูกร้อง จึงไม่มีประเด็นคงเหลือให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยอีกต่อไป และชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะจำหน่ายคำร้องดังกล่าวเสีย ส่วนตุลาการอีกฝ่ายหนึ่งกลับเห็นว่า การลาออกจากสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องมิได้มีผลกระทบต่อประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องแต่อย่างไร และไม่มิตบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องยุติกระบวนการที่กำลังดำเนินการอยู่ อีกทั้งคำร้องนี้ก็ก็เป็นเรื่องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยถึงความถูกต้องหรือไม่ของคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา

ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานต่อไป ซึ่งภายหลังการอภิปรายปัญหานี้แล้ว คณะตุลาการก็ได้ลงมติโดยเสียงข้างมากให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยต่อไปจนยุติ

ข้าพเจ้าเป็นตุลาการ ๑ ฝ่ายเสียงข้างมาก จึงเห็นสมควรชี้แจงเหตุผลประกอบความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. แม้จะเป็นเรื่องที่ศาลยุติธรรมถือเป็นแนวปฏิบัติมาโดยตลอดว่า เมื่อประเด็นที่ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาได้ตกไปแล้ว ศาลก็ควรจำหน่ายคดีและยุติการพิจารณาพิพากษาก็ตาม แต่ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจหน้าที่แตกต่างจากศาลยุติธรรม และจะต้องนำบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาใช้เป็นเกณฑ์ โดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามแนวของศาลยุติธรรม โดยเฉพาะข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖ ระบุว่า “...เมื่อมีการถอนคำร้องให้ศาลสั่งจำหน่ายคำร้องนั้น” จึงเห็นว่าไม่มีบทบัญญัติใดๆ ในรัฐธรรมนูญหรือในข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ๑ บังคับให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องจำหน่ายคำร้องในกรณีที่ผู้ร้องมิได้ถอนคำร้อง

๒. คดีแพ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม มีลักษณะและจุดมุ่งหมายที่แตกต่างไปจากคำร้องที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ การพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะระงับข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งระหว่างคู่กรณีเท่านั้น ในกรณีเช่นนี้ หากที่หมายของคดีตกหรือสูญไปหรือบรรลุดังก่อนที่จะมีคำพิพากษาศาลยุติธรรม ก็ย่อมไม่มีเหตุหรือประโยชน์ที่ศาลยุติธรรมจะพิจารณาพิพากษาคดีอีกต่อไป เพราะหากมีคำพิพากษาออกมาก็ย่อมจะไม่มีกรณีให้คำพิพากษานั้นบังคับใช้ได้ แต่คำร้องที่เสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญมุ่งประสงค์ให้มีการชี้ขาดและวางบรรทัดฐานเกี่ยวกับประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยด้วย โดยมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ “เป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ” นอกจากนั้นแล้ว การวินิจฉัยความถูกต้องหรือไม่ของคุณสมบัติของผู้ถูกร้องในกรณีเช่นนี้ย่อมมีผลเป็นการบ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องมีเหตุที่จะต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ ฉะนั้น จึงเห็นว่ายังเป็นประโยชน์ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยคำร้องต่อไป เว้นแต่ผู้ร้องจะได้ถอนคำร้องตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

๓. การที่ผู้ถูกร้องลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะหลังจากที่การสืบพยานบุคคลและพยานเอกสารได้เสร็จสิ้นลงแล้วนั้น หากศาลรัฐธรรมนูญจะต้องจำหน่ายคำร้องเพียงด้วยเหตุของการลาออกของผู้ถูกร้องแล้วไซ้ ก็จะมีผลเท่ากับเป็นการยอมรับสิทธิให้ผู้ถูกร้องดำเนินการขัดขวางกระบวนการของศาลรัฐธรรมนูญอย่างจงใจเพื่อมิให้มีคำวินิจฉัยออกมาได้ ซึ่งผลเช่นว่านี้

น่าจะเป็นการละเมิดสิทธิอันชอบของผู้ร้องที่จะได้รับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และน่าจะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัย

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีอยู่ว่า ผู้ถูกร้องซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว นั้น มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีที่ถูกต้องหรือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๑) และ (๒) หรือไม่

การที่ผู้ถูกร้องได้รับปริญญาตรี สาขานิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ เพราะผู้ถูกร้องได้เข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สาขานิติศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยศรีปทุมจริง ได้สอบผ่านตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยจริง และมหาวิทยาลัย ฯ ก็ได้ประสาทปริญญาตรีให้แก่ผู้ถูกร้องจริง แต่สิ่งที่ปัญหาก็คือ ผู้ร้องอ้างว่าปริญญาตรีของผู้ถูกร้องต้องถือว่าเป็นโมฆะ เนื่องจากผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีปทุม กล่าวคือ ใบ รบ. ๑ ปวท. จากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจที่ผู้ถูกร้องได้นำไปใช้และเทียบโอนหน่วยกิตในการสมัครเข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมนั้น เป็นเอกสารปลอม และหลักฐานการศึกษาอื่นที่ผ่านมาของผู้ถูกร้องปรากฏว่ามีเพียงใบสุทธิโรงเรียนวัดวังกระโจม (ศรีประชาชนนคร) ที่แสดงว่าผู้ถูกร้องจบชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ดเท่านั้น

เมื่อพิจารณาถึงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค พุทธศักราช ๒๕๓๓ พ.ศ. ๒๕๓๔ และระเบียบมหาวิทยาลัยศรีปทุมว่าด้วยการศึกษาและการวัดผลการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญาและปริญญาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้ว จะเห็นได้ว่าคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้ที่มีสิทธิสมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีก็คือ จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือจบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ดังนั้น หากผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติดังกล่าวจริง ก็ย่อมจะทำให้วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ตนได้รับมานั้น เป็นวุฒิการศึกษาที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ไปด้วย และมีอาจนำมาใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของบุคคลซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีของผู้ถูกร้องนี้ ผู้แทนมหาวิทยาลัย

ศรีปทุมในการเบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒ ยอมรับว่าทางมหาวิทยาลัย ฯ ได้รับเทียบโอนหน่วยกิตจำนวนหนึ่งจาก ใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องไปเป็นหน่วยกิตเพื่อศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ฯ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องตรวจสอบหลักฐานและข้อเท็จจริงทั้งหลายเกี่ยวกับประวัติการศึกษาของผู้ถูกร้องก่อนศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม ดังนี้

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ใบระเบียบ รบ. ๑ ปวท. จากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ซึ่งผู้ถูกร้องนำไปเทียบโอนหน่วยกิตเพื่อสมัครเข้าเรียนต่อปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมนั้น เป็นเอกสารปลอม และว่าผู้ถูกร้องมิได้จบการศึกษาระดับ ปวท. จากโรงเรียน ฯ จริง

เกี่ยวกับเรื่องฐานะของใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องนั้น หัวหน้าแผนกแบบเรียนและแบบพิมพ์ขององค์การค้ำของคุรุสภาได้เบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒ สรุปได้ว่า องค์การค้ำของคุรุสภามีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดพิมพ์และจำหน่ายใบ รบ. ๑ ให้แก่โรงเรียนทั่วทั้งประเทศที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งใบ รบ. ๑ นี้จะไม่จำหน่ายแบบเสรีแต่จะต้องมีหนังสืออนุญาตขอซื้อ โรงเรียนในกรุงเทพฯ ฯ จะซื้อได้ต้องมีหนังสืออนุญาตจากกองทะเบียนการศึกษาเอกชนมาแสดงก่อน วิธีการจำหน่าย ทางกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ระบุวิธีปฏิบัติให้แก่องค์การค้ำของคุรุสภา สำหรับเลขที่ที่ระบุในใบ รบ. ๑ ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้กำหนดว่าในการพิมพ์แต่ละครั้งจะพิมพ์ได้กี่ชุด โดยชุดหนึ่งต้องมี ๕๐ แผ่น จะมีชุดที่ และเลขที่เรียงสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน องค์การค้ำ ฯ เป็นผู้ออกตัวเลขของชุดที่และเลขที่ดังกล่าวในการขายทุกครั้ง และจะคุมเลขเรียงต่อเนื่องกันตลอดโดยไม่มีการกระโดดข้ามไปข้ามมา รวมทั้งจะมีทะเบียนให้ลูกค้าเซ็นรับไว้ด้วย สำหรับ ใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับ ใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องนั้น พยานให้การว่าได้ขายให้แก่โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๓ จำนวน ๗ เล่ม ตั้งแต่ชุดที่ ๑๕๕๔ ถึง ๑๕๖๐ และเลขที่ ๗๗๖๕๑ ถึง ๗๘๐๐๐ โดยมีหนังสือขอซื้อมาถูกต้องมิได้จำหน่ายให้แก่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ส่วนใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ของผู้ถูกร้องนั้น เป็นชุดที่กับเลขที่ไม่สัมพันธ์กันตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดไว้ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเคยได้รับคำชี้แจงมาก่อนแล้วว่า ใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดหนึ่ง ๆ มี ๕๐ แผ่น และรหัสเลขที่ที่ถูกต้องของแผ่นสุดท้ายของแต่ละชุดจะได้มาจากการคูณชุดที่ด้วยเลข ๕๐ ส่วนอีก ๔๙ ใบ ก็จะนับถอยหลังเรียงเลขที่มาตามลำดับ ฉะนั้น ใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ จะมีเลขที่ที่ถูกต้องได้ก็เฉพาะระหว่างเลขที่ ๗๗๖๕๑ ถึง ๗๗๗๐๐ (๑๕๕๔ × ๕๐ = ๗๗๗๐๐) เท่านั้น มิอาจเป็นเลขที่ ๐๑๒๔๓๐ ในใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องไปได้

ผู้ถูกร้องได้โต้แย้งว่า ที่มาของใบ รบ. ๑ ปวท. ที่ตนได้รับจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์ บริหารธุรกิจไม่ใช่เป็นเรื่องที่ตนจะต้องทราบ หรือมีทางทราบได้ หรือจะต้องรับผิดชอบแต่อย่างไร เพราะเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ฯ ที่จะออกเอกสารนี้ให้แก่ผู้ถูกร้องเมื่อจบการศึกษาแล้ว อีกประการหนึ่ง นางยุพิน หลักสุวรรณ ซึ่งเป็นภรรยาและผู้จัดการมรดกของ นายเสริม หลักสุวรรณ (อาจารย์ใหญ่ ของโรงเรียน ฯ ที่ได้ถึงแก่กรรมแล้ว) ก็ได้ให้การรับรองลายมือชื่อของ นายเสริม ฯ ที่ปรากฏในใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้อง และนายประยงค์ หลักสุวรรณ ซึ่งเคยเป็นนายทะเบียนของโรงเรียน ฯ ก็รับรองลายมือชื่อของตนเองในเอกสารดังกล่าวและได้ให้การยืนยันว่าผู้ถูกร้องจบจากโรงเรียนเทคนิค มารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง และว่า การซื้อใบ รบ. ๑ ปวท. จากองค์การค้ำของคุรุสภา บางครั้ง นายเสริม หลักสุวรรณ (อาจารย์ใหญ่) เป็นผู้จัดการซื้อ บางครั้งก็มอบอำนาจให้ผู้อื่นไปดำเนินการ แต่ใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๕ ไม่ทราบว่าใครเป็นผู้จัดซื้อ

ผู้แทนมหาวิทยาลัยศรีปทุมมาเบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษา ที่จะเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย ฯ สรุปความได้ว่า เมื่อทางมหาวิทยาลัย ฯ รับผู้สมัครผู้ใดที่ผ่านการสอบคัดเลือก และลงทะเบียนมีรหัสนักศึกษาแล้ว ทางสำนักงานทะเบียนก็จะส่งคุณวุฒิที่นักศึกษา นำมาสมัครของนักศึกษาทุก ๆ คนไปตรวจสอบยังสถาบันเดิมของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามา ซึ่งผู้ถูกร้องก็เป็นคนหนึ่งสมัครสอบเข้ามาเรียนคณะนิติศาสตร์ในภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๕ แล้ว ทางมหาวิทยาลัย ฯ ก็ได้ส่งคุณวุฒิที่ผู้ถูกร้องได้นำมาใช้สมัครให้โรงเรียนเทคนิค มารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจตรวจสอบคือ วุฒิ ปวท. ซึ่งสามารถที่จะเทียบโอนรายวิชาได้ในบางรายวิชา ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ได้รับการยืนยันว่าผู้ถูกร้องจบการศึกษาจากโรงเรียน ฯ จริง และเมื่อได้ ตรวจสอบถูกต้องเรียบร้อย ทางมหาวิทยาลัย ฯ ก็ได้ทำลายหลักฐานการตรวจสอบเสียแล้ว เพราะ สำหรับเก็บเอกสารมีจำกัด สำหรับเลขที่ของหนังสือที่ทางมหาวิทยาลัย ฯ มีไปถึงโรงเรียน ฯ เพื่อให้ ตรวจสอบวุฒิการศึกษา ปวท. ของผู้ถูกร้อง และเลขที่ของหนังสือที่โรงเรียน ฯ ตอบยืนยันกลับมา นั้น มีบันทึกไว้ที่งานสารบัญ แต่สมุดเล่มที่มีบันทึกดังกล่าวได้หายไปแล้ว

ตามคำให้การเป็นหนังสือ ที่ อส (นย) ๐๐๓๑/๓๕๐๓ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ ของพยานผู้หนึ่งที่ผู้ถูกร้องได้อ้างอิงคือ นางสาวกัลยา สนิวิสูตร รักษาการในตำแหน่งอัยการจังหวัด นครนายก ซึ่งนำส่งเอกสารเกี่ยวกับคดีอาญาที่ผู้ถูกร้องถูกกล่าวหาว่าปลอมเอกสาร ใช้เอกสารปลอม และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้ว่าตนไม่มีสิทธินั้น สรุปความได้ว่า ใบทะเบียน แสดงผลการเรียนชุดที่ ๑๕๕๕ รบ. ปวท. เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์ บริหารธุรกิจได้ออกให้แก่ผู้ถูกร้องและมิใช่เป็นเอกสารขององค์การค้ำของคุรุสภานั้น เป็นการดำเนินการ

ของโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกร้อง อีกทั้งมีพยานให้การสอดคล้องกันว่าผู้ถูกร้องจบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง คดีพยานหลักฐานไม่พอฟ้องผู้ถูกร้องตามข้อกล่าวหา จึงมีการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ถูกร้อง

พยานหลักฐานอีกประการหนึ่งของผู้ถูกร้องคือ รายงานการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งประกอบด้วยนายตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง รวม ๕ คน ในคดีที่ ๘๑๖/๒๕๓๕ ที่ผู้ถูกร้อง ถูกกล่าวหาว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิ ปลอมเอกสาร และใช้เอกสารปลอม รายงานการสอบสวนนี้มีข้อความสรุปได้ว่า น่าเชื่อว่าผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษา จากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งมีนายประยงค์ หลักสุวรรณ นายทะเบียนของ โรงเรียน ฯ ให้การยืนยันและรับรองเอกสาร ส่วนใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๕ เลขที่ สช^ก ๐๑๒๔๓๐ ไม่ได้จัดพิมพ์มาจากองค์การค้ำของครุสภานั้น ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าพิมพ์มาจากที่ใด เนื่องจาก ผู้จัดซื้อเอกสารดังกล่าวคือ นายเสริม หลักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่ ได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว แต่มีนายทะเบียน เพื่อนนักเรียนรุ่นเดียวกันและรุ่นน้อง และบุคคลที่อยู่ในบ้านของอาจารย์ใหญ่ให้การยืนยันว่า ผู้ถูกร้อง เป็นนักเรียนที่โรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง หลักฐานทางคดีไม่พอฟ้องผู้ถูกร้อง ในข้อที่ถูกกล่าวหา จึงเห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ถูกร้อง

พยานคนต่อไปของผู้ถูกร้อง คือ นายพงษ์เกียรติ แผลงภู ให้การสรุปได้ว่า ตนได้ตรวจใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่าเป็นหลักฐานการศึกษาที่ออกให้โดยโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์ บริหารธุรกิจจริง และว่าผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาพร้อมกับตน

ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องประกอบด้วยพยานหลักฐานที่ผู้ถูกร้องได้อ้างอิง พิจารณาดูแล้วเห็นว่า แม้การออกใบ รบ. ๑ ปวท. ให้แก่ผู้ถูกร้องจะเป็นเรื่องในความรับผิดชอบของโรงเรียนเทคนิค มรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจแต่เพียงผู้เดียว และหากมีความผิดพลาดทางโรงเรียน ฯ เกิดขึ้น ก็มีอาจ กล่าวโทษผู้ถูกร้องได้ก็จริง แต่พยานหลักฐานที่ปรากฏออกมามีน้ำหนักพอที่จะทำให้ต้องลงความเห็น ว่า ใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้อง ซึ่งควรจะต้องมีที่มาเป็นทางการจากหน่วยราชการแต่กลับเป็นเอกสาร ที่ไม่อยู่ในสารบบของหน่วยราชการดังกล่าว นั้น ไม่มีทางเป็นอย่างอื่นไปได้ นอกจากเป็นเอกสารปลอม ทั้งนี้ อาจเทียบเคียงได้กับธนบัตรซึ่งหากมีรหัสเลขที่อยู่นอกสารบบของกระทรวงการคลังและธนาคาร แห่งประเทศไทยแล้ว ย่อมจะต้องเป็นธนบัตรปลอมอย่างไม่มีข้อสงสัยใดๆ และความเห็นเช่นว่านี้ ก็ตรงกับข้อสรุปของกระทรวงศึกษาธิการที่ว่า ใบ รบ. ๑ ปวท. ที่ผู้ถูกร้องนำไปสมัครเข้าศึกษาต่อ ที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมนั้น “เป็นเอกสารปลอม” ตามหนังสือของกระทรวงศึกษาธิการถึงประธานศาล รัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ อนึ่ง จากการตรวจสอบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

(ดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไป) ปรากฏว่าไม่มีสถานศึกษาชื่อ กศน. ประเภทบุคคลภายนอกกรุงเทพมหานคร ตามที่บันทึกไว้ในใบ รบ. ๑ ปวท. ดังกล่าวว่าเป็นสถานศึกษาเดิมของผู้ถูกร้อง การที่บรรจุข้อความ เช่นนั้นลงในเอกสารต่างๆ ที่ผู้ที่รับผิดชอบน่าจะรู้ดีอยู่แล้วว่า ไม่มีสถานศึกษาดังกล่าวอยู่ในระบบ แสดงให้เห็นถึงความไม่ชอบมาพากลของที่มาของใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้อง

สำหรับคำให้การของ นางยุพิน หลักสุวรรณ และนายประยงค์ หลักสุวรรณ นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่มีน้ำหนัก เพราะเป็นเพียงการยืนยันลายมือชื่อของอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียน ฯ และของตัว นายประยงค์ ฯ เองที่ปรากฏในใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้อง แต่พยานทั้งสองนี้ก็ไม่สามารถยืนยัน หรืออธิบายเกี่ยวกับที่มาของเอกสารนอกระบบนี้ได้ อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า นายประยงค์ หลักสุวรรณ ได้ให้การต่อพนักงานสอบสวนด้วยว่า ในการออกใบ รบ. ๑ ปวท. ให้แก่นักศึกษา พยานในฐานะ หัวหน้างานทะเบียน จำเลขที่และชุดที่ของนักศึกษาแต่ละคนไม่ได้ เท่าที่ตรวจดูของผู้ถูกร้อง พบว่าเป็น ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๕๓๐ และว่าส่วน “ของนักศึกษาคนอื่นก็น่าจะสอดคล้องกัน” แต่อันที่จริงแล้วปรากฏว่าใบ รบ. ๑ ปวท. ที่ออกให้แก่นักศึกษาผู้อื่นมีชุดที่และเลขที่แตกต่างจากใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องเป็นอันมาก หาได้ “สอดคล้อง” หรือมีเลขที่ใกล้เคียงกับใบ รบ. ๑ ของผู้ถูกร้องไม่ ทั้งนี้ น่าจะเป็นการสื่อถึงความผิดปกติของใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องอีกด้วย นอกจากนั้นพฤติกรรมของ นายประยงค์ ฯ ในการทำหนังสือยืนยันความถูกต้องของ รบ. ๑ ปวท. นี้ ภายหลังจากที่ได้ล่วงเลยไปถึงสี่ปี และนายประยงค์ ฯ ได้พ้นจากตำแหน่งนายทะเบียนของโรงเรียน ไปแล้วนั้น ก็ดูเป็นพิรุธ ส่วนคำให้การของผู้แทนมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ว่าได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องแล้วนั้น ถึงแม้ว่าจะเป็นความจริง ก็ไม่มีน้ำหนักเช่นกัน เพราะ สถาบันที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้ขอให้ตรวจสอบและที่ให้การยืนยันกลับมานั้น ก็คือโรงเรียนเทคนิค มาตรฐานเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งเป็นผู้เดียวกันกับที่ออกเอกสารที่เป็นปัญหานั้นเอง

เมื่อพิจารณาถึงคำสั่งเด็ดขาดของอัยการจังหวัดนครนายกที่สั่งไม่ฟ้องผู้ถูกร้องในคดีอาญาที่มี มูลเหตุมาจากใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องนั้น จะเห็นได้ว่าคำสั่งดังกล่าวได้อาศัยเหตุผลข้อหนึ่งว่า การออกใบ รบ. ๑ ปวท. นี้ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกร้อง พยานหลักฐานจึงไม่พอฟ้องผู้ถูกร้อง ในข้อหาปลอมหรือใช้เอกสารปลอม ซึ่งเหตุผลข้อนี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความถูกต้องของตัวใบ รบ. ๑ ปวท. เอง ดังนั้น การพิจารณาพยานหลักฐานและคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องของอัยการจังหวัดนครนายก จึงไม่มีน้ำหนักพอที่จะยกขึ้นอ้างอิงเพื่อพิสูจน์ว่า รบ. ๑ ปวท. ดังกล่าวไม่เป็นเอกสารปลอม ส่วนรายงาน การสอบสวนของพนักงานสอบสวนของกรมตำรวจ ที่เห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ถูกร้องก็มีสาระสำคัญ ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ อาศัยเหตุผลที่ว่าไม่มีหลักฐานเพียงพอว่าผู้ถูกร้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำใบ

รบ. ๑ ปวท. ที่อยู่นอกสารบบของทางราชการ ไม่ใช่ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่มีหลักฐานเพียงพอว่าเอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารปลอม

สำหรับคำให้การของ นายพงษ์เกียรติ แผลงภู ที่อ้างถึงข้างต้นซึ่งยืนยันว่าผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจพร้อมกับตนนั้น ก็มีสิ่งที่ชวนให้เกิดข้อสงสัย เพราะปรากฏว่าใบ รบ. ๑ ปวท. ที่นายพงษ์เกียรติ ฯ ได้รับจากโรงเรียน ฯ มีหมายเลขชุดที่ ๑๘๕๘ เลขที่ สช^๑ ๐๘๒๘๘๕ (ซึ่งถูกต้องตามสารบบขององค์การค้ำของคุรุสภา) แต่ใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้อง เป็นชุดที่ ๑๕๕๔ ซึ่งองค์การค้ำของคุรุสภามีหลักฐานว่าได้จำหน่ายให้แก่โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค ไม่ใช่โรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ และเลขที่ของใบ รบ. ๑ ปวท. ดังกล่าวของผู้ถูกร้องคือ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ก็ไม่มีอยู่ในสารบบการจัดพิมพ์และการออกตัวเลขขององค์การค้ำของคุรุสภาแต่อย่างไร ส่วนความผิดพลาดขององค์การค้ำของคุรุสภาในการจัดทำหมายเลขในใบ รบ. ๑ ปวท. ยังไม่เคยเกิดขึ้นเลยในระยะเวลาอย่างน้อย ๑๐ ปีที่ผ่านมา ฉะนั้น ความผิดพลาดในกรณีใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้อง จึงมีความเป็นไปได้น้อยมาก หารู้จักดีใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ ที่จำหน่ายให้แก่โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค นั้น ก็มีหลักฐาน คือสำเนาของเอกสารดังกล่าว มาแสดงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าได้ออกให้แก่ผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเกษมโปลีเทคนิคไปหมดทุกใบแล้ว

ถึงแม้จะปรากฏจากพยานหลักฐานที่กล่าวข้างต้นว่าใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องเป็นเอกสารที่ไม่ถูกต้องก็ตาม แต่เพื่อความรอบคอบและความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้อง จึงเห็นสมควรตรวจสอบพยานหลักฐานอื่นอีก เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องได้จบการศึกษาระดับ ปวท. จากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริงหรือไม่ เพราะหากมีหลักฐานเพียงพอว่าผู้ถูกร้องได้จบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง ก็ย่อมมีทางดำเนินการแก้ไขใบ รบ. ๑ ปวท. ที่ผิดพลาดให้ถูกต้องสมบูรณ์ได้ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องได้อ้างพยานหลักฐานต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อสนับสนุนข้ออ้างของตน นอกจากนี้แล้ว ผู้ถูกร้องยังได้อ้างพยานอีก ๒ คนคนหนึ่ง คือ ร้อยเอกหญิง อนุรี อริยะวงศ์ ได้ให้การต่อพนักงานสอบสวนสรุปความได้ว่า พยานอยู่บ้านเดียวกับ นางยุพิน หลักสุวรรณ (ภรรยาอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียน ฯ) ซึ่งมีฐานะเป็นบ้านหลังนี้ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ และพยานได้พบเห็นผู้ถูกร้องบ่อยครั้ง ซึ่งขับรถยนต์ยี่ห้อเบนซ์มาโรงเรียนโดยนำรถมาจอดหน้าบ้านที่พักพยานเป็นประจำ และได้มีโอกาสพูดคุยกันหลายครั้ง ส่วนพยานอีกคนหนึ่ง คือ นายธีรยุทธ อัสวเจษฎากุล ได้ให้การสรุปความได้ว่า เมื่อเห็นภาพถ่ายและหลักฐานการศึกษาของผู้ถูกร้องที่พนักงานสอบสวนนำมาให้ดูพยานก็จำชื่อและบุคคลในภาพนั้นได้ เนื่องจากผู้ถูกร้องเป็นรุ่นพี่ของพยานที่ได้ศึกษาที่โรงเรียนเทคนิค

มารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ โดยเข้าศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ส่วนพยานได้เข้าศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และว่าเหตุที่พยานจำได้ก็เพราะผู้ถูกร้องขับรถยนต์ยี่ห้อเบนซ์มาเรียน และพยานเป็นผู้ที่ศึกษาในเรื่องรถ และสนใจในรถรุ่นดังกล่าว พยานจึงได้พูดคุยเรื่องรถยนต์กับผู้ถูกร้องเป็นประจำ การไปเรียนนั้น พยานและผู้ถูกร้องก็เคยเรียนวิชาและห้องเดียวกัน ซึ่งผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนพยาน ๑ ปี

ทางด้านผู้ร้อง นอกจากใบ รบ. ๑ ปวท. ที่ไม่ถูกต้องของผู้ถูกร้องแล้ว ผู้ร้องยังมีพยานหลักฐานอื่นอีกที่ส่อว่าผู้ถูกร้องมิได้จบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง คือหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ความว่า โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจได้เลิกกิจการไปแล้ว และได้ส่งหลักฐานต่างๆ มาเก็บไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ และว่าจากการตรวจสอบไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องในหลักฐานของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ทั้งปีการศึกษา ๒๕๓๓ และปีการศึกษา ๒๕๓๔ พยานหลักฐานนี้ได้รับการยืนยันจากผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งมาเบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒ สรุปความได้ว่า หลักฐานการศึกษากรณีที่โรงเรียนเลิกกิจการแล้ว ทางโรงเรียนจะต้องส่งมอบเอกสารมาให้กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเพื่อจัดเก็บดูแลต่อไป ซึ่งเป็นการทำหน้าที่เหมือนนายทะเบียน จากการตรวจสอบหลักฐาน ๔ ประการด้วยกัน คือ ทะเบียนนักเรียน รายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ระเบียนแสดงผลการเรียน รบ. ๑ ปวท. และทะเบียนประกาศนียบัตรหลักสูตร ปวท. แล้ว ไม่มีชื่อผู้ถูกร้องในหลักฐานทั้ง ๔ ประการที่กล่าว ในปีการศึกษา ๒๕๓๓ และ ๒๕๓๔

เกี่ยวกับประเด็นนี้ ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่าได้เคยมีการแจ้งความว่าหลักฐานทางการศึกษาของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจได้สูญหายไปเป็นจำนวนมากอันเป็นต้นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่มีชื่อปรากฏในหลักฐานที่เก็บไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน นอกจากนั้น นายประยงค์ หลีกสุวรรณ ได้ให้การต่อพนักงานสอบสวนเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๑ ความว่า พยานมีตำแหน่งเป็นนายทะเบียนของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๖ จึงได้ขอลาออกไป หลังจากพยานออกไปแล้วพยานไม่ทราบว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ใดมาเป็นนายทะเบียนหรือไม่ พยานได้ทราบข่าวจากทางหน้าหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ถูกร้อง ซึ่งพยานเห็นว่า ได้เข้าศึกษาและจบหลักสูตรจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง พยานพบว่าชื่อของผู้ถูกร้องตกหล่นในการแจ้งรายชื่อให้ทางคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทราบ เมื่อโรงเรียน ฯ ได้เลิกกิจการ

แต่ไม่ทราบว่าเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน ฯ ผู้ใดจัดทำรายชื่อนักศึกษาที่ไม่มีชื่อผู้ถูกร้องปรากฏอยู่ด้วยนั้น ส่งให้คณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพราะพยานได้ลาออกแล้ว พยานจึงได้ทำหนังสือลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ขอแจ้งรายชื่อนักศึกษาเพิ่มเติม คือ ผู้ถูกร้อง ส่วนนางยุพิน หลักสุวรรณ ในฐานะภรรยาและผู้จัดการมรดกของอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียน ฯ ก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ความว่า เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ อาจารย์ใหญ่ได้ถึงแก่กรรม หลังจากนั้น ทางโรงเรียนได้ปิดกิจการ และตนได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการมรดกเพื่อทำนิติกรรมที่ค้างไว้ให้แล้วเสร็จ ในขณะนั้น ได้มีนายประยงค์ หลักสุวรรณ หัวหน้านายทะเบียนของโรงเรียนเป็นผู้รวบรวมเอกสารส่งให้กับกระทรวงศึกษาธิการ โดยที่ขาดบุคลากรเพราะทางโรงเรียนได้ปิดกิจการ นายประยงค์ หลักสุวรรณ ได้ดำเนินการבקพร่อง เกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารเพื่อส่งมอบให้กับกระทรวงศึกษาธิการเก็บรักษา นางยุพิน ฯ อ้างว่าได้ตรวจดูหลักฐานการศึกษาของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่าเป็นเอกสารของทางโรงเรียนที่ถูกต้องและชอบ โดยทางโรงเรียนได้ออกให้จริงทุกประการ จึงขอรับรองว่าผู้ถูกร้องได้จบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิค มารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง และขอให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ดำเนินการ เพิ่มเติมชื่อของผู้ถูกร้องที่ นายประยงค์ หลักสุวรรณ หัวหน้านายทะเบียนดำเนินการผิดพลาดในการ ส่งรายชื่อเพื่อให้ถูกต้องพร้อมหมายเลขประจำตัวให้ด้วย

พยานหลักฐานทั้งฝ่ายผู้ร้องและฝ่ายผู้ถูกร้องตามที่กล่าวถึงข้างต้น พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ตรวจสอบหลักฐานต่างๆ ของนักเรียนที่โรงเรียน เทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจส่งไปเก็บรักษาไว้หลังจากเลิกกิจการแล้วแต่ไม่พบชื่อผู้ถูกร้อง นั้น อาจเป็นเพราะ (๑) ผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน ฯ จริง แต่ชื่อผู้ถูกร้องได้ตกสำรวจไป โดยความบกพร่องของเจ้าหน้าที่โรงเรียน ฯ จึงมิได้ส่งเอกสารการศึกษาของผู้ถูกร้องไป หรือ (๒) โรงเรียน ฯ ได้ส่งเอกสารหลักฐานของนักเรียนให้ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนครบถ้วนแล้ว แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นนักเรียนของโรงเรียน ฯ จริง หรือถ้าเป็นก็มิได้สอบผ่านหลักสูตรประกาศนียบัตร ปวท. ของโรงเรียน ฯ จึงไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องในเอกสารหลักฐานที่คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้รับจากโรงเรียน ฯ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หลักฐานเหล่านั้นประกอบด้วยเอกสารรวม ๕ รายการด้วยกัน คือ ทะเบียนนักเรียน รายชื่อผู้สำเร็จการศึกษา ใบ รบ. ๑ ปวท. และทะเบียนประกาศนียบัตร พิศเคราะห์แล้วเห็นว่า ถ้าผู้ถูกร้องได้จบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง ตามอ้าง ก็มีทางเป็นไปได้ไม่น้อยมากที่ข้อผิดพลาดหรือการตกสำรวจชื่อผู้ถูกร้องจะเกิดขึ้นกับเอกสารทั้ง

๔ รายการพร้อมกัน เพราะอย่างไรก็น่าจะปรากฏชื่อผู้ถูกร้องในเอกสารรายการใดรายการหนึ่งเป็นอย่างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทะเบียนนักเรียน ซึ่งเป็นเอกสารหลักฐานที่แสดงภาพรวมของนักเรียนทั้งหมด ในรุ่นเดียวกัน และน่าจะต้องได้ทำไว้ตั้งแต่ตอนเริ่มต้นการศึกษาของนักเรียนแต่ละรุ่น ไม่ใช่เป็นเอกสารรายบุคคลเช่นใบ รบ. ๑ ปวท. ซึ่งอาจจะตรวจสอบไปได้บ้าง อนึ่ง เกี่ยวกับความเป็นไปได้ของข้อผิดพลาดทางโรงเรียน ฯ ในการรวบรวมและจัดส่งเอกสารนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า นายประยงค์ หลักสุวรรณ และนางยุพิน หลักสุวรรณ บุคคลสองคนที่ควรจะรู้เห็นกิจการทางโรงเรียน ฯ ดีที่สุด ก็ได้ให้การขัดแย้งกันเองในประเด็นที่สำคัญ กล่าวคือ นายประยงค์ ฯ ให้การว่าโดยที่ตนได้ลาออกจากตำแหน่ง นายทะเบียนของโรงเรียนแล้ว จึงไม่ทราบว่าเป็นหน้าที่ผู้ใดของโรงเรียน ฯ เป็นผู้รวบรวมเอกสารหลักฐานการศึกษาแล้วทำผิดพลาด ในขณะที่นางยุพิน ฯ กลับให้การยืนยันว่านายประยงค์ ฯ ต่างหากในฐานะ นายทะเบียนเป็นผู้ดำเนินการบกพร่อง ความขัดแย้งกันระหว่างพยานสองปากนี้ทำให้การให้การดังกล่าว ไม่น่าเชื่อถือ อีกทั้งหนังสือที่พยานแต่ละคนมีไปถึงคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเพื่อขอให้เพิ่มเติมชื่อของผู้ถูกร้องก็ไม่ปรากฏว่ามีเอกสารหลักฐานใดอื่นสนับสนุน นอกจากสำเนาใบ รบ. ๑ ปวท. ที่เป็นปัญหา คณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงมิได้ดำเนินการให้ตามคำขอ

ในทำนองเดียวกัน คำให้การของพยานอีก ๓ คน คือ ร้อยเอกหญิง อนุรี อริยะวงศ์ นายพงษ์เกียรติ แมลงภู และนายธีรยุทธ อัสวเจษฎากุล ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกร้อง ก็ดูไม่มีน้ำหนัก เพราะต่างก็เป็นผู้ที่สนิทสนมกับ นายประยงค์ หลักสุวรรณ ซึ่งคำให้การไม่น่าเชื่อถืออยู่แล้วและเป็นผู้ที่ นายประยงค์ ฯ เสนอชื่อให้พนักงานสอบสวนของกรมตำรวจเรียกมาเป็นพยานให้ผู้ถูกร้องอีกด้วย คำให้การของพยานทั้งสามนี้ จึงเห็นว่าไม่เพียงพอที่จะยืนยันว่าผู้ถูกร้องได้จบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิค มารदानุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง โดยเฉพาะ ร้อยเอกหญิง อนุรี ฯ ซึ่งมีได้เป็นนักเรียนรุ่นเดียวกันหรือ รุ่นใกล้เคียงกับผู้ถูกร้อง ได้ให้การเน้นไปในทางที่ว่าตนเคยเห็นผู้ถูกร้องมาจอดรถยนต์หน้าบ้านที่ตนพัก และเคยสนทนากันเป็นครั้งคราว แต่พยานก็มิได้ยืนยันอย่างเจาะจงว่าผู้ถูกร้องได้จบการศึกษาจาก โรงเรียน ฯ จริง

ในสถานการณ์เช่นว่านี้ จึงเห็นว่า ความผิดปกติของใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องกับการที่ไม่มีชื่อผู้ถูกร้องในเอกสารหลักฐานของโรงเรียน ฯ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เก็บรักษาไว้นั้น เป็นหลักฐานที่สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกันในการถือว่าผู้ถูกร้องมิได้จบการศึกษาระดับ ปวท. จากโรงเรียนเทคนิค มารदानุเคราะห์บริหารธุรกิจจริงตามอ้าง ส่วนประกาศ ๒ ฉบับของผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก เรื่องผู้สมัครรับเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๘ และ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๕ ตามลำดับความว่าได้สอบสวนแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงรับสมัครไว้แล้ว เห็นว่า คงเป็นผลของการตรวจสอบเพียงเบื้องต้นจากหลักฐาน ปริญาตรีที่ผู้ถูกร้องได้นำมาแสดงนั่นเอง และมีได้มีการอ้างอิงพยานหลักฐานอื่นใด ประกาศดังกล่าว จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะเป็นหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้อง ในช่วงก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม

นอกจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาของผู้ถูกร้องในระดับประกาศนียบัตร ปวท. แล้ว ผู้ร้องโดยผ่านประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้ส่งเอกสารและคำร้องเพิ่มเติมและได้เบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีข้อมูลใหม่บางประการสรุปได้ว่าจากการตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของผู้ถูกร้อง พบว่ามีเพียง ใบสุทธิโรงเรียนวัดวังกระโจม (ปัจจุบันชื่อศรีประชาชนคร) ที่แสดงว่าผู้ถูกร้องจบชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เท่านั้น เพราะไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องว่าได้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ จากโรงเรียนนครนายกวิทยาคม (เดิมชื่อโรงเรียนนาครลำปางเคราะห์) ตามที่ผู้ถูกร้องอ้าง ทั้งนี้ ตามหนังสือของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๒

ก่อนหน้านี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ได้มีหนังสือถึงศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๒ ความว่า กรมการศึกษา ฯ ได้ตรวจสอบแล้ว ไม่มีสถานศึกษาชื่อ กศน. ประเภทบุคคล ภายนอกกรุงเทพมหานครตามที่ระบุไว้ในใบ รบ. ๑ ปวท. ของผู้ถูกร้องว่าเป็นสถานศึกษาเดิมของผู้ถูกร้อง และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครได้เบิกความว่า “ชื่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกจังหวัดกรุงเทพมหานครนั้นไม่มีในระบบ” และว่าได้ตรวจสอบ หลักฐานการศึกษา คือ ทะเบียนคุมการจบการศึกษาและเอกสารประกอบอื่นๆ ในช่วงของปี ๒๕๒๖ - ๒๕๓๓ แล้วไม่ปรากฏชื่อของผู้ถูกร้อง

ทางด้านผู้ถูกร้องได้ให้การต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยปฏิเสธข้อกล่าวหาใหม่ของผู้ร้อง และ ยืนยันว่าผู้ถูกร้องได้เข้าเรียนและจบการศึกษาระดับมัธยมจากโรงเรียนนักศึกษาผู้ใหญ่ชื่อโรงเรียนผู้ใหญ่ วิจิตรการนิมิตร แต่สำหรับเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ที่จบการศึกษามัธยมตอนต้นและ มัธยมตอนปลาย นั้น ทนายความของผู้ถูกร้องได้ยืนยันต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าผู้ถูกร้องมีแต่ไม่ได้เก็บรักษาไว้ เพราะได้ส่งไปยังสถานศึกษาที่สมัครเข้าเรียนต่อแล้ว จึงไม่สามารถนำมาแสดงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ เรื่องนี้พิเคราะห์แล้ว เห็นมีข้อพึงสงสัยว่าทำไมผู้ถูกร้องจึงได้เก็บรักษาไว้และนำส่งศาลรัฐธรรมนูญ เฉพาะใบสุทธิที่แสดงถึงการจบการศึกษาของตนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๗ แต่กลับไม่ได้เก็บรักษา หลักฐานการศึกษาในระดับมัธยมซึ่งน่าจะมีความสำคัญมากกว่าด้วยซ้ำไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ที่สามารถถ่ายสำเนาเอกสารได้โดยง่ายดาย จึงน่าจะถือว่าเป็นความผิดปกติอย่างยิ่งที่ผู้สมัครจะส่ง เอกสารต้นฉบับแทนที่จะส่งสำเนา

ฉะนั้น หลักฐานที่ทั้งผู้ร้องและผู้ถูกร้องเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญจึงฟังเป็นข้อยุติไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับ ปวท. ตามอ้าง อันที่จริงผู้ถูกร้องไม่เคยยกวุฒิการศึกษาระดับมัธยมขึ้นอ้างอิงในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งหากผู้ถูกร้องจบจริงก็ย่อมกระทำได้ตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวไว้อีกทางหนึ่งว่า “เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติตามกำหนดเวลาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ” ทั้งนี้ โดยผู้ถูกร้องไม่จำเป็นต้องอ้างถึงการจบปริญญาตรีตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ ตามที่ได้แจ้งมาแล้ว เห็นว่าไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะแสดงว่าผู้ถูกร้องได้รับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมมาโดยถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย หรือได้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ ด้วยเหตุนี้ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของผู้ที่มีบิดาเป็นคนต่างด้าวในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ทั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๑) และ (๒) ฉะนั้น จึงต้องถือว่าผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว

อาศัยเหตุและผลตามที่กล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า

๑. ผู้ร้องมีสิทธิอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญเสนอคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) หรือไม่ และศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย
๒. การลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยออกมาโดยที่ฝ่ายผู้ร้องมิได้ถอนคำร้องนั้น ไม่มีผลเป็นการบังคับให้

ศาลรัฐธรรมนูญต้องจำหน่ายคดี หรือตัดอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณา วินิจฉัยคำร้องต่อไป

๓. สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์ สิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๖ ด้วยเหตุที่ขาดคุณสมบัติ เกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของผู้ที่มีบิดาเป็นคนต่างด้าว และ

๔. ให้ยกคำขออื่นของผู้ร้อง ด้วยเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ที่จะพิจารณาวินิจฉัยให้ได้

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ